

SECCIÓ JURÍDICA

Moviment Corporatiu

El Colegi d'Advocats de Barcelona publicà en forma inusitada per lo esplèndit (in folio, pàgines VIII — 486, de paper especial de fil), el catàlech dels 20,000 volums que componen la seva biblioteca, y adquirí obres importantíssimes dels més preuats juriconsults y sociòlechs espanyols, francesos, italians, alemanys, anglesos y americans, no oblidant les de ciències auxiliars com el *Corpus inscriptionum latinarum* y l'*Itinerarium Antonini*, edició de 1845. Quedaren avençats els treballs per l'estampació d'un altre consemblant volum que serà 'l catàlech de les monografies y dels articles doctrinals continguts en les revistes recòndites en la mateixa biblioteca, y que no son tant sols les 29 espanyoles y 51 estrangeres a que 'l Colegi està suscrit, sino, també, moltes que actualment no 's publiquen y contenen veraders tresors. Grans dificultats se presenten per trobar les estampacions fetes en els començaments de l'imprenta y que han de completar la Biblioteca Jurídica de Catalunya, essent un dels pochos que ha tingut la fortuna d'adquirir el Colegi d'Advocats, un hermós y complet exemplar de la compilació legal feta en el regnat de Ferrán el Catòlich y de la qual avuy es sabut que fou estampada en l'any 1495 ⁽¹⁾, indubtablement per Pere Michael, estant relligats ab ella diversos quaderns de Cort.

A l'Academia de Jurisprudencia y Legislació, ademés del discurs del President D. Joaquin Almeda, en que glosà les disposicions romanes y canòniques relatives a la costum, hi hagué dos dictàmens sobre el punt de si son redimibles els censos enfitèutichs a Catalunya: un del mateix Sr. Almeda y dels Srs. Tell y Fontova, y l'altre dels Srs. Brocà, Pella y Abadal. En el concurs de monografies de Dret mercantil, obtingué 'l premi D. Rafel Gay de Montellà per son important treball *El accidente de abordaje* ⁽²⁾.

Revistes y altres publicacions

Els problemes plantejats respecte dels censos enfitèutichs ab motiu de la reforma interior de la ciutat de Barcelona y que ocuparen l'atenció de l'Academia de Jurisprudencia, donaren lloch a que en la *Revista Jurídica de Cataluña* publicuessin, D. Joan J. Permanyer, *Exposición y proyecto de ley sobre expropiación forzosa de los censos enfitéuticos de Barcelona y de su Huerto y Viñedo* (pàg. 49); D. Antoni M.ª Borrell y Soler, *Els censos y la Reforma interior de Barcelona* (pàg. 90) ⁽³⁾; D. Tomás Carreras y Artau, *El principi de la redimibilitat dels censos y la consciencia jurídica de Catalunya* (pàg. 77), y *Proyecto de arbitraje sobre la cuestión de los censos para Cataluña y Barcelona* (pàg. 221) ⁽⁴⁾. En dita revista varen veure també la llum els articles *La ley de Emigración* (pàg. 542), del Sr. Gay de Montellà ⁽⁵⁾; *La reforma municipal en Cuba* (pàg. 321), de A. Posada; *Bolonia continúa su tradición* (pàg. 529), de J. Riera y Gallardo; *Facturas conformadas ó sia l'efecte jurídic del seu traspàs respecte del deudor*, per E. Lanfranco (pàg. 298) y el comensament de *La nueva ley sobre esponsales y sobre el matrimonio*, de Martí y Miralles (pàgs. 370 y 535).

En l'Anuari de l'Universitat de Barcelona corresponent a l'any acadèmic de 1907-1908, se contenen el discurs del catedràtic de Canons D. J. Estanyol y Colom sobre el *Dret d'associació* (en el qual s'exposen criticament les diverses teories en que 's fonamenten la legislació y la jurisprudencia modernes relatives a aquest dret, y ab motiu d'estudiar les seves limitacions s'entra de plè en una qüestió palpitant), y el treball del catedràtic de Dret romà D. Eusebi Díaz, *Progresión científica del Derecho romano en los siglos medioevales*, ressenyament escrit ab gran desembarás y que 's de desitjar sigui continuat ab tot lo que, posteriorment a Carles Sa-

(1) Brocà, *Taula de les Stampacions de les Constitucions y altres drets de Catalunya* (Barcelona, 1907), I y II.

(2) Tots aquests treballs foren publicats en la *Revista Jurídica de Catalunya*.

(3) Publicà, també, a la revista dels *Estudios Universitaris Catalans*; *S'ha de pagar lluisme per les enagenacions forçoses per causa d'utilitat pública?* (p. 65).

(4) Ademés, el Sr. Carreras y Artau publicà separadament *La reforma interior de Barcelona y la qüestió de la redimibilitat dels censos a Barcelona y de tot Catalunya*.

(5) Autor, també, de l'article *El contrato colectivo del trabajo*, en la *Revista Social*.

vigny, han escrit el successor de tan gran historiador, Hermann Fitting y també Gaudenzi (1), Flach, Suchier, Ficker, Schulte, Conrat, Hinojosa y altres.

En el volum, aparegut aquest any, del *Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana*, que va tenir lloch en 1906, s'hi troben una comunicació, breu però sostanciosa de D. Josep Pella y Forgas defensant la *Necesitat de reconstituir el llenguatge jurídic català* (pàg. 629) y el treball de Mr. Jean A. Brutails *Le droit andorran. Sa formation et son évolution* (pàg. 644).

El Sr. Benito ha publicat el segon volum del *Manual de Derecho mercantil*, que 's distingeix pel mètode y clara exposició, y l'opuscul *La letra de cambio*; el Sr. Fàbrega y Cortés unes apuntes de *Procedimientos judiciales* pera us dels seus alumnes; D. Francisco Montsalvatge, ab el títol *Els Remences*, un escàs número d'exemplars de l'*Introducción á la colección diplomática referente á la guerra social de los remensas*, traduïda al català, y finalment, D. M. Gasel, la seva ttesi doctoral *Constitución tortosina y resumen de las Cortes catalanas* que no hem tingut la sort de trobar y examinar.

Dignes d'especial menció son els treballs publicats fora de Catalunya. En l'afiligranat de D. Eduard d'Hinojosa, *La reception du Droit romain en Catalogne* (2), s'acumulen datos per sostenir el parer d'haverse conservat á la Septimania el Breviari alaricià y d'haver exercit aquest fet gran influencia a Catalunya; s'hi relata l'importancia dels estudis de catalans a Bolonia, Padua y Montpeller, l'estudi y aplicació del Dret romà, com a complementari del canònic, pels tribunals eclesiàstichs y persones del mateix estament, l'adopció de formularis redactats per notaris bolonyesos y l'admissió dels abreujats del dret justinianeu, *Summa codicis* de Rogerius y el llibre provençal *Lo Codi*, arribant d'aquesta manera el Dret romà a rebre consecració en les *Consuetudines ilerdenses*, el *Llibre de les Costums de Tortosa*, el *Recognoverunt proceres* de Barcelona y les *Consuetudines diocesis gerundensis*.

Al costat d'aquesta joia, cal posar el treball de D. Rafael Altamira *Les lacunes de l'histoire du Droit romain en Espagne* (3), que, coincidint en molts punts ab el de l'Hinojosa, tracta d'una manera exacta y sòlida de la generalisació del Dret romà a Catalunya.

En la *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos* (Madrid, març-abril), publica D. V. Castañeda y Alcover la *Organización familiar en el Derecho Valenciano*.

L'esmentat Sr. Altamira presentà al Congrés d'Historia celebrat á Berlín, una exposició del *Etat actuel des études sur l'histoire du Droit espagnol et de l'enseignement de cette science en Espagne* (4). En ella mostrà l'importancia de la *Colección diplomática* den Montsalvatge y del estudi den Carreras y Artau *Filosofía del Derecho en el Quijote* (d'aquella com a deü d'institucions jurídiques, y d'aquest com aprofitament de les fonts literaries per l'alta coneixensa de les mateixes institucions), anomenà el glosari jurídic fet pel malaguanyat Coroleu, y després de planyense de les indecisions y dubtes en quant al regisme feudal y als problemes que d'ell deriven, feu una excepció per Catalunya, aon, diu, moderns estudis han il·lustrat els caràcters generals del feudalisme y respecte de la qual el llibre de l'Hinojosa *El régimen señorial y la cuestión agraria en Cataluña durante la Edad media*, es un profund estudi de la servitut territorial en els segles VIIIe a XVe. L'Altamira 's dol del oblit en que 's troba l'història de la *Pau y Treva*. Tal volta a Catalunya aquesta història sembla prou clara, y no existeix tal claretat perque si bé es certa respecte dels acords que formen part de les compilacions legislatives generals de Catalunya, està molt lluny de serho en quant al origen de les reunions en que la *Pau y Treva* fou establerta y jurada, no haventse esbrinat pel menut el trànzit d'aquestes reunions a verdaderes Corts. Es un medi gens satisfactori per l'aimant de l'història política, el de calificar de Corts aquelles reunions parlamentaries.

L'*Academia de l'Historia* publicà el volum XIIe de les Corts de Catalunya, que comprèn el Parlament de Barcelona de 1416, una junta de barons y cavallers tinguda a Molins de Rey l'any 1417, les Corts de Sant Cugat y Tortosa de 1419-1420, els suplementes a les Corts de Barcelona de 1305, Montblanch de 1307, Cervera de 1359, Lleyda de 1375, Barcelona de 1379, Sant Cugat, Perpinyà y Barcelona de 1405-1410 y adicions als volums I, II, III y IV.

(1) Aquest insigne historiador del *Forum judicum*, que en un discurs inaugural de curs de l'Universitat de Bolonia (*Annuario della Regia Università di Bologna, anno scolastico 1900-1901*, ps. 188), desenrotllà magistralment el tema *Lo studio di Bologna nei primi secoli della sua esistenza*, publicà en aquest any 1908 el sostancios treball *Lo svolgimento parallelo del Diritto longobardo e del Diritto romano a Ravenna* (*Memorie della R. Accademia della Scienze dell'Istituto di Bologna, classe di Scienze morali*, serie I, Tomo I, ps. 37-93 y 117-164).

(2) *Melanges Fitting*, II, 393-408.

(3) *Melanges Fitting*, II, 61-84.

(4) *Bulletin Hispanique*.